

**Б.І. ОЛІЙНИК,
академік НАН України**

Не в найкращі часи зібралася цьогогоріч Академія на свої Загальні збори. З ранку до ночі доморослі муедзини тоскно тягнуть в унісон: «Криза!». Контрапунктом цим стогонам на телеканалах у стилі токшоу вирують баталії між політиками, з роздяганнями-перевдяганнями, сюрпризами і стриптизами. На весь цей шабаш десь із піднебесся зі сміхом кризь невидимі світу сльози зорить Микола Васильович Гоголь. А на землі гейби розгублено мудрий ведучий Савік Шустер зі світовою скорботою в очах спостерігає, як хохли, обмазавши одне одного дьогтем, гарцюють голяка на телеканалах: «А ми — такі».

Після подібного самообпльовування закрадається сумнів: чи є у нас елементарна національна гідність, чи вже тільки була? Чи знову списуватимемо цей нацмазохізм на москалів, євреїв, поляків і турків? Хто ж нас поважатиме, коли самі себе не поважаємо?!

А тим часом одна за одною закриваються книгарні, на ладан дихають останні сільські клуби, падають під навалюю ординців-рейдерів бібліотеки...

Бач, уже й мене повело на привокзальне лірництво. А що дивуватися, коли з ранку до ночі радіо, телевізія і мас-медіа опромінюють тебе радіацією світової кризи?!

І найтужливіше ридають над долею «рідного народу» саме ті, що підпливають до Верховної Ради в найдорожчих кабриолетах. Ті, що під «під кризу» скорочують навіть нинішні жалюгідні видатки на науку й культуру, не забуваючи однак про власну кишеню.

Слава Богу, народ як працював, так і працює. Академія, що засвідчує доповідь Бориса Євгеновича Патона, трудиться, незважаючи ні на що. І попри всі проблеми та

недохопи, має досить вагомні набутки, створені істинними вченими.

Певен, кожне відділення назве своїх найкращих серед кращих. Є і в підрозділі літератури, мови та мистецтва достойники, гідні найвищих ступенів шаноби.

З-поміж них хотів би доземно вклонитись Іванові Михайловичу Дзюбі — людині вельми важкої долі, непоступливо-принциповому вченому, який в оцінках літпроцесу, в поцінуванні особистостей ніколи не вдавався до хуторянсько-загумінкової «філософії»: мовляв, «хоч воно й ніщо, але ж — наше». Іван Михайлович завжди прагнув і прагне подати персоналії в живому контексті часу, з усіма їх про і контра. Причому, починаючи з себе, об'єктивної самооцінки, не впадаючи проте в самопобиття.

Недавно оприлюднена його монументальна праця «Спогади і роздуми» — авторитетне потвердження сказаному вище. Панорамнішої й глибиннішої книги про наше покоління — від 40-х років минулого століття і донині, правдивішого осягнення шістдесятництва я поки не помічав.

По-новому «прочитане» та осмислене життя і творчість нашого національного й світового генія у фундаментальному есеї Івана Михайловича «Тарас Шевченко». Наша самовпевненість у всезнайстві щодо класика розсипається від цієї книжки, де постає об'ємний образ титана, утепленого, олюдненого, не причесаного характеру, де не омине ні достоїнств, ні суто людських вад.

Коли ж узяти до уваги, що обидві ці роботи, обсягом понад 700 і 900 сторінок, вийшли за один, 2008, рік, то це — воістину науковий подвиг.

Подібні взірці подвижництва — ще раз підкреслюю — можуть продемонструвати і

всі інші відділення Академії, що засвідчує і європейський рівень наших учених, і організаторську, конструктивну роль Президії, і — зрозуміло ж — її чоловіго Бориса Євгеновича Патона.

Звичайно, радити, а тим паче давати вказівки збоку — дуже легко. Отже, зійшовши з трибуни, разом із вами, вельмишановні колеги, хочу подумати про таке: чи завжди ми системно осмислюємо ту чи ту проблему, включно з нинішньою світовою кризою, яку дехто трактує ледве чи не як несподіванку або випадковість?

Назвімо, нарешті, речі своїми іменами і скажімо, що нинішній «контрольований обвал» зініційований приватною організацією, в основі якої 20 приватних банків США. Отже, зграйка приватних осіб присвоїла собі право друкувати світові гроші, скільки їм заманеться. Цей бізнес, ці папірці оплачують держави майже всього світу. Однак жодна з них ніколи не мала й не має контролю за об'ємом емісії долара. Щобільше, навіть американський уряд не допущений до контролю за Федеральною резервною системою США, яка й продукує «зелені». Аж тепер дізнаємося, що головною і єдиною причиною обвальної кризи є перевиробництво доларів.

А після цього, подекують, проектують раптове падіння долара, що може зіштовхнути світ у ще гострішу кризу, вже не з потом, а з кров'ю. І знову ж таки — не з доброго дива, а за ініціативою звідти ж.

Так що нічого випадкового в цьому світі не буває. І коли хтось разом зі мною, наївним, і досі думає, що ціну, скажімо, на золото визначають торги на біржі, то втаємничені відають: її просто призначають члени сімейства Ротшильдів, котрі збираються у своєму лондонському маєтку й визначають нам, сірим, ціну золота.

Ну то й хто ж у нас і нами править?

Попросімо, колеги, компетентних спеціалістів Академії виробити хоча б систему

захисту національної валюти від паперового долара, інакше ми як були, так і залишимося васалами.

Стосовно національної безпеки говоримо щодня. І загрозу їй шукаємо будь-де, особливо — з боку сусідів. А вона вже, як той казав, «близько є, при дверях», у нашій хаті. Ім'я їй — генномодифіковані продукти. А тепер уведемо цю загрозу в глобальний контекст, нагадавши, що міжнародне залаштування вже давно визначило: комфортно на планеті незабаром житиметься лише одному мільярду, названому золотим. Ми в цей «золотий мільярд» не вписуємось. Отже, якщо все те осмислити системно, у контексті, то ці модифікації переростають в апокаліптичне жахіття, позаяк після вживання їх цілі покоління будуть не здатні до дітородження. Себто не треба й війни, щоб Україна перейшла в статус вільного простору, де розкошуватимуть обранці «золотого мільярда». І передовсім, і над усе — це ж великий гріх втручатися в проєкт Бога!

То чи не варто в Академії створити модель оборони, яка б фіксувала цю геннозбоченицьку продукцію і в самій державі, особливо на її кордонах, відповідною апаратурою зупиняючи цю загрозу та вилучаючи її на спалення.

І насамкінець: усі мови світу запозичують одна в одній певні терміни для зручності. Скажімо, англійська в її американському варіанті за рік приручає 200–300 слів (переважно наукові терміни). А Україна за роки незалежності вже встигла «прихопити» з англійської кілька тисяч слів! Жоден завойовник так тріумфально не окупував рідний духовний простір! Причому без найменшого нашого спротиву. А всім же оцим «міні-супер»-покручам в українській мові є свої, споконвічні відповідники.

Нормалізацію ситуації, як на мене, варто починати зі створення Комітету захисту української мови, про що я впродовж

десятиліть говорю з парламентської та інших трибун, апелюючи до громадськості, до найвищих владних структур. Цей Комітет має не лише захищати мову від засмічення безграмотною іноземщиною, а й координувати зусилля всіх добровольців, реагувати на їхні сигнали стосовно нехлюйського, а то й ворожого ставлення до рідної словесності; планувати узгоджені дії в цій сфері тощо. Одне слово, вести послідовну державну політику, що має віддзеркалитись уже в самій назві: Державний комітет захисту української мови.

**Ю.І. ЯКИМЕНКО,
академік НАН України,
перший проректор НТУУ «КПІ»**

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», який у 2008 р. відсвяткував 110 річницю від дня свого заснування, починаючи з 1918 року (коли було засновано Інститут технічної механіки), активно співпрацює з Національною академією наук. Загалом на базі кафедр і лабораторій КПІ створено 11 наукових академічних установ, 7 із яких інститути.

Серед науковців Академії багато випускників КПІ, зокрема і Б.Є. Патон. 15 академіків НАН України обрані почесними докторами університету, 11 академіків та членкореспондентів НАН України працюють у КПІ, з яких 9 очолюють кафедри університету. Загалом у КПІ викладають більше як 100 докторів і кандидатів наук із НАН України.

КПІ плідно співпрацює з установами Національної академії наук України за багатьма науковими напрямками, з-поміж яких — інформатика, електродинаміка, електрозварювання, загальна та неорганічна хімія,

Статків на цю вкрай потрібну справу пішло б не так і багато. Певен, що патріотично налаштовані діячі взяли б за справу й на громадських засадах. Але невеликий апарат Комітету повинна утримувати держава.

Чи не варто Академії очолити рух за чистоту рідної мови?

Отже, проблем у нас доста. Та навіть найскладніші з них у спроможності розв'язати наша Академія: вона це довела своєю понаддев'яностолітньою практикою, завжди обстоюючи право України бути справдешньою за всіма параметрами.

математика, фізика, гідродинаміка, металофізика, механіка, матеріалознавство та ін. Загалом тісні творчі зв'язки КПІ підтримує більш ніж із 40 інститутами та науковими установами Академії.

Серед масштабних спільних проєктів НАН України і КПІ можна відзначити побудову загальнонаціональної грид-інфраструктури та широке впровадження грид-технологій у всі сфери соціально-економічної діяльності суспільства. Цей комплексний проєкт передбачає застосування грид-технологій у більшості галузей знань, розроблення програмних засобів, підготовку фахівців із грид-технологій тощо. Транспортними системами передачі даних для розвитку грид-інфраструктури є мережа УРАН, яка підключена до пан'європейської науково-освітньої мережі GEANT, та Уарнет — мережа НАН України.

Підключення до GEANT оптичними каналами зі швидкістю передачі даних більше як 155 Мбіт/сек. уможливорює доступ до світових інформаційних ресурсів.